

دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر

فصلنامه‌ی علمی- پژوهشی فضای جغرافیایی

سال سیزدهم، شماره‌ی ۴۴
زمستان ۱۳۹۲، صفحات ۱۷۴-۱۵۳

جعفر میرکتولی^۱

محمود عیوضلو^۲

فرشته رضایی^۳

داود عیوضلو^۴

بررسی رابطه بین توزیع فضایی جرایم و ساختار اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مناطق شهری (مطالعه موردی: کلان‌شهر مشهد)

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۱/۰۲/۱۷

تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۰۲/۱۸

چکیده

جرم یک پدیده اجتماعی محسوب می‌شود که عوامل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و حتی محیطی در بروز آن موثر می‌باشد، در این راستا شناخت و تبیین بهتر جرم و رفتار مجرمانه در جامعه در ارتباط با این عوامل ضروری می‌باشد. یکی از مهم‌ترین مباحث در تحلیل جرایم، مکان وقوع جرم می‌باشد. ولی با توجه به اینکه مکان‌های جغرافیایی در ارتباط با نابرابری‌ها اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در بروز جرایمی خاص در آن مناطق موثر می‌باشد، در این راستا ناهماهنگی و وجود تباينات فضایی در ساختار جمعیتی می‌تواند در ناامنی شهری و شکل‌گیری فضاهای متفاوت شهری از لحاظ میزان ثبات و امنیت موثر باشد. در این مقاله به بررسی و تحلیل فضایی از تاثیر ساختار جمعیتی بر وقوع جرایم در سطح مناطق شهر مشهد به عنوان دومین کلان‌شهر کشور پرداخته شده است. روش تحقیق مطالعه حاضر توصیفی و تحلیلی بوده و جهت بررسی ساختار جمعیتی از ۱۴ شاخص در سه گروه جمعیتی، فرهنگی- اجتماعی و

E-mail: g_katouli@yahoo.com

E-mail: m.eyvazlou@yahoo.com

^۱- دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه گلستان

^۲- دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه اصفهان

^۳- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه پیام نور ساری

^۴- دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه تهران

اقتصادی استفاده شده و با ۶ نوع جرم نیز به تحلیل نحوه توزیع فضایی مجرمان اقدام شده است. هم چنین جهت بررسی رابطه بین متغیرها با استفاده از نرم افزار SPSS، تحلیل‌های آماری مرتبط صورت گرفته و جهت نمایش توزیع مکانی مجرمان و میزان تعادل فضایی جمعیت در سطح مناطق شهری از نرم افزار GIS بهره جسته شده است. نتایج تحقیق نشان دهنده وجود ارتباط معنی دار بین ساختار جمعیتی و جرم خیزی مناطق می باشد.

کلید واژه ها: تباینات فضایی، امنیت، ساختار جمعیت، جرایم، مشهد.